

РУМЕНА КОЛАРОВА
или
БЯЛАТА ЛЯСТОВИЦА НА ЕДНА ПОЕТЕСА

Навлязла в есента на своите “черни гарвани”, връхлитащи да изкълват “последните трохи”, поетесата Румена Коларова не се отчайва, защото все още има какво да кълват – животът продължава. И тогава се отприщва бентът на натрупаните спомени, сърцеедата носталгия по родния дом и Родината, за да почувстваме и ние този потрес пред “опразнената къща”, и невъзвратимото жестоко време, в което е била вградена и за което “няма кой да ѝ прости”. Особено затрогваща е всяка строфа в стихотворението ѝ “В очакване на лятото”, с усета на художествено-изобразителните средства, какъвто може да има само една българка: *“Остани, слънчице есенно/ кажи на реката да не отнася унесена/топлото на моите ноци/ топли ме с благост, че зимата тропна на прага/ и примка в дъха ми затяга!”* Сама и далеч от Родината, тя ще изрече още едно потресаващо признание с великолепната петафора: *“Най-черни са “белите ноци” на самотата!”*

Разбира се, тази тематика е разработвана хилядократно в поезията на безброй автори, защото е вечна. И наистина, колко е трудно да събереш смелост, за да достигнеш до нея, да изречеш своя дума! Но поетесата успява. Достатъчно би било да се позовем само на стихотворението “Задушница” – находка, почерпана от един ритуал на духовно величие и преклонение пред паметта на мъртвите. В съзнанието ѝ са нейните незабравени близки и приятели, с мнозина от които са се разминали по пътищата и сега, далеч от тях, тя пита себе си дали биха сторили помен за нея – за “мъртвата обич” и за “мъртвата вяра” – така щедро и всеопрощаващо както тя приживе им се е раздавала. Със същото високоволтово напрежение се откроява и стихотворението “След торнадо” – сурова равносметка за опустошителната буря в съдбата на поетесата. Потърсила опора в спомена, тя успява да постигне с класическа простота поетичното обобщение – метафора на един живот: сега тя е *“земя без пръст, река без ромон на вода, гора без птици и цветя без аромат”!* И не случайно ще признае в следващото стихотворение “На събуждане”, че в нея се е *“сринала лавина”*. Има строфи, които остават в съзнанието ни като афоризми: *”Тъгувам не за туй, което е било, а за това, което е могло да бъде”, “Изгубих те преди да те позная”, “няма закони от теб да те скрият”, или “Години са умрели в мене, а сякаш съм живяла временно”...*

Стихосбирката “Гарвани” завършва със стихотворението “Вей, ветре”, което ни зарязва със своята мажорна, мъжествена тоналност – нека вятърът отвее “утайката само”, за да остане очарованието от последните “есенни дни на живота”.

В другата книга със стихове “Прашинки под небето” проличава още по-определено особената философска нагласа на поетичните възприятия на авторката. Първият акцент тук е темата за смисъла на нашия живот, за хората, които сме *“прашинки под едно общо за всички небе”*. И когато говори, също метафорично, за изтичащата вода на реката, ние долавяме сякаш тихите стъпки, с които отминават скъпи нам мигновения от живота. Но като контрапункт срещаме стихотворението “Към поета”, в което се чувства твърдостта и силата на духа, ведрият оптимистичен поглед на авторката, уверенията ѝ, че *“трябва да си вярваме”*, а *“мислите ти да срещат сродни мисли”*, за да съградим взаимно *“храм на близост”*, дори ако *“на всекиго по нещо е отнето”*!

Навярно припомняйки си бялата лястовица от знаменития разказ “По жицата” на Й.Йовков, в една от своите творби поетесата ще възкликне: *“Лястовице моя бяла, остани в душата скрита”*! Прекрасно е, че тя е останала жива в душата ѝ, но там каца само да си почине, за да полети отново към хората – като радост от живота и упование в доброто.

Където и да бъде, каквото и да видят очите ѝ, Румена Коларова винаги ще я осенява мисълта за Родината. Това ще съзрем и в стихотворението “Пеперуди”. В този *“спомен за тръпка”*, пробуден от невинните крилати красавици, поетесата търси да види *“поляните родни и тревите изгубени”*. Такава е душевната ѝ нагласа и когато е пред камината, приседнала *“с последна надежда в доброто по света”*.

Другият тематичен кръг в творчеството на Румена Коларова е образът на майката – образ, без който не може никоя световна антология. Винаги *“срещу насрещния вятър”* и *“препъвайки се в грешки”*, тя не скрива колко е тежко *“да живее в спомени”*, макар в късната нейна есен да *“лумват огньовете сред пъстрите клони”*. Тя съзнава, че никога, никой и с нищо не би могъл да изкупи майчините сълзи от раздялата. Това са изстрадани думи и горчив самосъд, защото макар и да живеят в нея *“две държави”*, често *“сърцето се свива в бездомна тъга”* – тъгата не само за *“туй, което е било, но и за това, което е могло да бъде”*. И още нещо – когато тя сама е вече майка, съвсем естествено се раждат и новите изповедни строфи, заредени с грижите и тревогите за двете дъщери. На тях тя посвещава вълнуващи стихове, намирайки и съответстващ художествен образ – цветята. Защото те са като цветя, но майката отдалече долавя *“стъпките на градинаря”*, който в уречен, неизвестен още час, ще дойде да ги откъсне. И в безсънните си нощи, с пророческо прозрение тя ще признае, че да бъде майка *“се е учила на тъмно”*.

Разбира се, не мога да не отбележа и другия тематичен кръг, също така дълбоко интимен, свързан с любовта – тази вечна и безкрайно трудна тема. Мисля, че поетесата е намерила и тук спасителен път, като не скрива неведомите дълбини и драматизъм на своето любовно чувство. От въздишката *“Да можех пак да съм любима, от обич и от нежност окрилена”* до смразяващия студ на раздялата, когато е останал *“само*

споменът от огън” е заключена цяла вечност. Но какво да се прави – това е животът! Някога един голям теоретик на изкуството беше забелязал остроумно, че “любовта може да е голяма, но да не е радостна”...И все пак, слава Богу, че я има!

В своето творчество Румена Коларова е съхранила преживяното като низ от скъпоценности, които сега от висотата на времето ни ги дарява щедро и безкористно, като ни приобщава към своя поетичен свят. И ние ѝ отговаряме със взаимна благодарност и признателност, като ѝ казваме: Добре дошла, госпожо Коларова, у дома и в Родината – нашият общ дом завинаги!

Иван Карадачки

14.03.2009 г.

София

Текстът е прочетен на премиерата на “Гарвани” и “Прашинки под небето” на 14.3.2009 г. в София от Иван Карадачки